

GYÓGYSZERÉSZETTÖRTÉNETI KÖZLEMÉNYEK

Gyógyszerészet 42. 654-655. 1998.

Antall József és a gyógyszerészet Emlékezés halálának 5. évfordulójára

Prof. Zalai Károly

1993. december 12-én hunyt el *dr. Antall József* miniszterelnök, a Magyar Gyógyszerészeti Társaság országos vezetőségének tagja.

Öt év elteltével nem célozom Antall József életpályájának teljes bemutatása, melyet már sokan feldolgoztak, de személye iránti tiszteletből szükségesnek tartom tevékenységének fontosabb gyógyszerészeti vonatkozásait összefoglalni.

Antall, mint történelem–magyar szakos tanár, filozófiai doktor és képesített levéltáros, könyvtáros és muzeológus az 1960-as években került kapcsolatba az orvos- és gyógyszerésztörténelemmel a szervezés alatt álló Semmelweis Orvostörténeti Múzeumban. Itt először tudományos munkatárs, 1974-től igazgatóhelyettes, majd hamarosan igazgató lett. Feladatának tekintete az orvosi tárgykör mellett a gyógyszerészeti muzeológiát is. Ezt meg is valósította azzal, hogy az 1948. októberében megnyitott Erney József Gyógyszerésztörténeti Múzeum (Budapest, IX., Högyes Endre u. 7–9.) gyűjteményét is beépítette a Semmelweis Múzeum és a budai várban lévő Fekete Sas Patikamúzeum anyagába. A megfelelő gyógyszerellátásra alkalmatlanná vált egyes gyógyszertárakat (Sopron, Kőszeg, Székesfehérvár, Kecskemét, Eger, Győr) múzeummá alakította át és megszervezte ezek, valamint mintegy hatvan műemlék gyógyszertár szakfelügyeletét.

A Magyar Gyógyszerészeti Társaság 1964. évi XXIX. közgyűlése határozta el tudományos és továbbképző tevékenysége szakosztályi keretek közötti folytatását. *Végh Antal* professzor elnöksége alatt 5 szakosztály (gyógyszeranalitikai-, gyógyszer technológiai-, gyógyszerkutatói-, gyógynövény- és gyógyszerügyi szakosztály), 1966-ban kezdte meg működését. A Gyógyszerésztörténeti szakosztály 1968-ban, a Soproni Patikamúzeum megnyitása alkalmából alakult meg. A szakosztály vezetőségi tagjai között volt Antall József is, aki az új szervezet működésében a továbbiakban is folyamatosan részt vett.

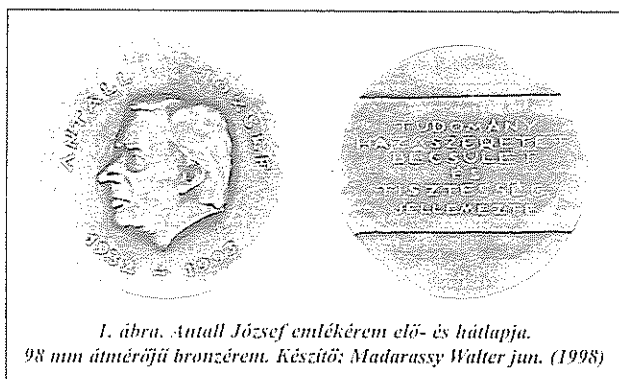
A gyógyszerésztörténeti intézményhálózat bővítése, továbbá a gyógyszerészeti könyvanyag jobb elhelyezése és kezelése érdekében az orvostörténeti könyvtár mellé megnyitotta a budapesti Mátyás tér 3. alatt lévő műemlék gyógyszertárban az Erney József Gyógyszerészeti Könyvtárat, amely segíti a kutatók munkáját.

Munkássága során folyamatosan kapcsolatot tartott fenn a magyar és külföldi egyetemek (Bécs, Innsbruck, Krakko, Halle an der Saale, Lublin, Düsseldorf) orvos és gyógyszerész karaival, kutatóival, professzoraival. Jelentős kapcsolata volt a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Gyógyszerésztudományi Karával, a Gyógyszerügyi Szervezési Intézettel. Résztvett az oktatási tananyag kialakításában, gyógyszerésztörténeti gyógyszerészdoktori értekezések bírálatában.

Az 1960-as évektől tagja a Magyar Gyógyszerészeti Társaságnak, majd országos vezetőségének. Tagja volt 1968-tól a Nemzetközi Gyógyszerésztörténeti Társaságnak (IGGP), ennek baseli (1969) és innsbrucki (1977) kongresszusán résztvett. Ez utóbbi közgyűlésen *Antall József* és *Zalai Károly* meghívták a szervezetet Budapestre kongresszus tartására. Ez 1981-ben valósult meg, a kongresszus nagy tudományos és társadalmi sikere nagyrészt Antall munkájának köszönhető. Ez alkalommal az egyidejűleg Pesten ülésező Nemzetközi Gyógyszerésztörténeti Akadémia (AIHP) – a már előzőleg írásban beadott és elbírált javaslatok alapján – Antall Józsefet rendes tagjai sorába fogadta.

Munkásságának köszönhető az 1955-ben alapított „*Communicationes de Historia Artis Medicinae*” periodika tudományos színvonalának emelése, profiljának bővítése. Az általa szerkesztett kiadványban nagyszámú publikációja, köztük gyógyszerészeti témájú jelent meg. Tudományos szakterületei: gyógyszerészeti tudomány és gondolkodás fejlődése, szerzetesrendi és polgári gyógyszertárak kialakulása, a gyógyszerészet művészeti tárgyai, emlékei, gyógyszerészi szociológia stb. A magyar gyógyszerészet külföldiekkel való megismertetését szolgálta svájci szaklapban közzétett: „*Gyógyszerészek közéleti szerepe Magyarországon a 19. században*”, továbbá „*Homeopátia és az orvospézés Magyarországon*” című cikkei.

Antall József – hazai közéleti és nemzetközi politikai túlterheltsége, továbbá egyre rosszabbodó egészségi állapota ellenére – 1991. november 27-én résztvett a Magyar Gyógyszerészeti Társaság küldöttközgyűlésén és tartalmass, mélyenszántó előadást tartott, mely publikálásra került „*Gyógyszerészet és politika*” címmel. Ez állásfoglalás és tanács a gyógyszerészet jövője ügyében. Egyidejűleg magas kitüntetést adott át a leköszönő *Nikolics Károly* társasági elnöknek.

1. ábra. Antall József emlékérem elő- és hátlapja.
98 mm átmérőjű bronzérem. Készítő: Madarassy Walter jun. (1998)

1993. október 22–24. között meghívás alapján részt vettem a belgiumi Gentben a Benelux Államok Gyógyszerészettörténeti Társasága konferenciáján, ahonnét a Kölni Egyetemi Klinikán akkor kezelés alatt lévő Antall József miniszterelnöknek a konferencia és magam nevében jó kívánataimat fejeztem ki, mintegy 10 olyan gyógyszerésztörténész aláírásával, akik személyesen ismerték. A postázott lapot nemcsak megkapta, hanem tragikus élete utolsó szakaszában gondja volt rá, hogy a jó kívánatokat már Budapestről hozzám intézett levelében megköszönje.

Néhány hét múlva az Országház kupolatermében felállított ravatalánál vettünk tőle búcsút, fejthajtva emberi nagysága előtt.

Halálának ötödik évfordulóján szellemi nagysága, tettei és emléke méltó megőrzése érdekében emlékérem készült Antall József arcképével (1. ábra).

IRODALOM

1. *Debrveczeni J.*: A Miniszterelnök. Osiris kiadó. Budapest, 1998. ISBN 963 379 369 6 – 2. A soproni Patikamúzeum. Gyógyszerészet 12, 426 (1968). – 3. *Zalai K.*: A Magyar Gyógyszerészeti Társaság ötven éve (1924–1974). Az MGYT kiadványa. Budapest, 1974. – 4. *Zalai K.*: A Magyar Gyógyszerészeti Társaság története (1975–1989). Az MGYT kiadványa. Budapest, 1990. – 5. *Antall J.*: Der Einfluss der Apotheker aus das öffentliche Leben Ungarns im 19. Jahrhundert. Pharm. Acta Helv. 54, 295–298 (1979). – 6. *Antall J.*: A gyógyszerészek közéleti szerepe Magyarországon a 19. században. Modell és Valóság I. Athenaeum Nyomda. 341–347. – 7. *Antall J.*: A homeopátia és az orvosképzés Magyarországon. Modell és Valóság I. Athenaeum Nyomda 348–357. – 8. *Antall J.*: Gyógyszerészet és politika. Gyógyszerészet 35, 653–656 (1991). – 9. *Zalai K.*: Gyógyszerészeti numizmatika. Az MGYT kiadványa, 1988.

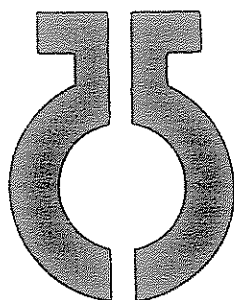
K. Zalai: *Dr. József Antall and the pharmacy. Remembering on the 5th anniversary of his death*

Budapest, Újpesti rakpart 11. – 1137

GYÓGYSZERÉSZEK, EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNYEK!

Legolcsóbban a gyártótól!

- Gyógyszertári porcelán, állvány és raktári üvegedényzet teljes választéka
- Az edényzetek szignálása
- Laboratóriumi porcelán és üvegeszközök
- Porcelán és üveg díszműáru
- Konyhai felszerelés

Gyártó cégünk termelői áraival várja kedves vevői megrendeléseit. A 20–50–100 eFt feletti vásárlóinkat különböző mértékű ár-
engedményben részesítjük.

A hirdetés felmutatóit vásárlás esetén további engedményben részesítjük.

Minden kedves vevőnket megajándékozunk.

WITEG-KŐPORC KFT.

1106 Budapest, Táma u. 4. „B” épület

Telefon: 262-6296, 261-0400/432, 06 (30) 214-261 ● Telefax: 260-2595